

B"H

Šabat Beha'alotha

Jeruzalem	19:03	20:26
Zagreb	20:26	21:27
Rijeka	20:31	21:32
Split	20:16	21:17
Dubrovnik	20:06	21:07
Vinkovci	20:13	21:14
Sarajevo	20:09	21:10
Bihać	20:23	21:24
B. Luka	20:17	21:18
Beograd	20:04	21:19
Novi Sad	20:08	21:24
Subotica	20:13	21:30
Zrenjanin	20:07	21:23
Niš	19:53	21:06
Beč	20:35	21:36
Frankfurt	21:15	22:16
Edison, NJ	20:08	21:10

**Dnevni Zmanim za
Grad Zagreb**

Erev Šavuot, utorak	13.6.2017.
Alot Hašahar	2:52
Najranije Talit	3:53
Nec Hahama	5:06
Najkasnije Š'ma	9:01
Zman Tefila	10:19
Hacot	12:56
Minha Ketana	17:31
Plag Haminha	19:09
Šekia	20:47
Cet Ha-kohavim	21:29

Paraša Beha'alotha

*Mojsije se moli za Mirjam da bude izliječena,
Hesdin iz Amiens, ilustracija, 1450-1455, iz Biblia pauperum,
izloženo u Museum Meermanno Westreenianum, Haag*

(Bamidbar 8,1-12,6)

Aronu je zapovijedeno da upali uljanice na menori, a pleme Levi je uvedeno u službu u Svetišću.

Kao odgovor na molbu ("Zašto je nama uskraćeno?") jedne grupe koja nije mogla prinjeti žrtvu za Pesah u dogovoreno vrijeme jer su bili obredno nečisti, uveden je "Drugi Pesah". B-g daje Mojsiju upute o putovanjima i podizanju tabora u pustinji i o formaciji u kojoj će narod napustiti podnožje Sinaj-

skog brda na kojem su proboravili skoro godinu dana.

Narod je nezadovoljan sa svojim "kruhom s nebesa" (*mana*) i traži da ih Moše opskrbi s mesom. Moše određuje 70 starješina kojima "daje od svoga duha" kako bi mu pomogli nositi breme upravljanja narodom. Mirjam ružno govori o Mošeu i kažnjena je leprom; Moše moli za njeno izliječenje i čitava zajednica sedam dana čeka njezin oporavak. bojama i znakom. ■

Prevela Dolores Bettini

Alija po alija

Kohen - prva alijsa - 14 p'sukim (8,1-8)

Aharon dobiva uputu da vodi brigu o svjetiljkama Menore.

Raši objašnjava vezu između ovog odjeljka i onog o darovima *n'si'im* s kraja *paršat Naso*. Aharon se, kao vođa plemena Levi osjećao posramljen što nije poput ostalih vođa dao dar za posvećenje *Miškana*. B-g mu kaže da je njegov dar - svakodnevna služba u *Miškanu* - mnogo veći od svih ostalih darova. Njihovi su darovi materijalne i prolazne prirode, a njegov duhovni i trajan.

Micva o održavanju i paljenju menore zabilježena je na drugom mjestu u Tori. Zbog toga se utoliko više ističu *drašot* koje objašnjavaju veze s *paršat HaN'si'im*, budući da je *p'šat* na neki način zakazao (ali ne sasvim).

Ramban u ovom odjeljku vidi aluziju na jednu kasniju generaciju kada su Aharonovi potomci (Hašmonejci) (ponovo) posvetili *Mikdaš* paljenjem svjetla na **menori**.

Pogledamo li dvije teme koje se nalaze u 7. poglavlju, nalazimo dva postupka u Hramu koja su opstala do današnjeg dana (za razliku od kratkoročne prirode darova opisanih u poglavlju 7) - *Birkat kohanim*, koji se još uvijek svakodnevno vrši onako kako je naloženo u Tori, i menora, koja se obilježava godišnjim štovanjem Hanuke. To je vjerojatno dio B-žje poruke Aharonu.

Menora se ponovo opisuje, s pose-

bnim osvrtom na stijenj (plameno-ve) svjetiljki koji stoji prema "licu Menore" (tj. središnjoj grani Menore).

G'matrija bazirana na *l'ora šel Tora* Rabi Yaakova Auerbacha, z"l

Divrei hatora hazot (riječi ove Tore) = 4 + 2 + 200 + 10 (216) + 5 + 400 + 6 + 200 + 5 (616) + 5 + 7 + 1 + 400 (413) = 1245.

l'ha'alot neir tamid (upaliti vječni plamen) = 30 + 5 + 70 + 30 + 6 + 400 (541) + 50 + 200 (250) + 400 + 40 + 10 + 4 (454) = 1245.

Prva se fraza odnosi na **Toru**, a druga na **svjetlost**. One su numerički ekvivalentne. **Svjetlo** se također poistovjećuje sa **Torom**, kao u *pasuku* iz *Mišlei*: *Ki ner micva v'Tora or* (jer *micva* je svijetla, a Tora svjetlost) 20 + 10 (30) + 50 + 200 (250) + 40 + 90 + 6 + 5 (141) + 6 + 400 + 6 + 200 + 5 (617) + 1 + 6 + 200 (207) = 1245

Jedno, pa drugo, a potom i zajedno - sve s istim zbrojem (1245).

A evo još jednog broja 1245: T'hilim 96,3 kaže: Objavite slavu Njegovu među narodima, čudesa Njegova svim ljudima.

Promislite *or lagojim* i *pirsumei nisa*.

Zatim B-g zapovijeda Mošeu da odvoji Levijim iz naroda i da ih očisti. Ritualne vode, brijanje njihovih vlasi, čišćenje njihove odjeće, i različite žrtve i ceremonije provode to "odvajanje".

Levi - druga alijsa - 12 p'sukim -

8,15-26

Nakon malo prije navedenih postupaka, Levijim su osposobljeni da vrše svoje svete zadatke u *Mikdašu*, kao pomoćnici *kohanim*. Oni će, umjesto prvorođenaca Izraela, vršiti dužnost u *Mikdašu*. Tora objašnjava da su prvobitno svete dužnosti trebali vršiti prvorođenci koji su bili posvećeni kao posljedica njihove poštede u Egiptu. (Naročita uloga prvorođenih zapravo je starija od egipatskog iskustva.) Kao posljedica grijeha sa zlatnim teletom, On je uzeo Levijim, koji su kao jedan stali u obranu B-žje časti, umjesto prvorođenih. Moše, Aharon i narod Izraela učinili su Levijim kao što ih je Moše uputio. Nakon očišćenja, Levijim su trebali doći u *Miškan* da se "jave na dužnost".

Od 25 godina života pa do 50, Levi je bio kvalificiran za službu u *Miškanu*. (Od 25-30 Levi je učio i uvježbavao se za hramsku službu, a s 30 godina počeo je služiti u Hramu. Dob od 50 godina bila je dob za umirovljenje od "zadacé nošenja", no levitske službe pjevanja i čuvanja nastavljale su se i nakon te dobi).

Budući da Tora kod Levijim naglašava dob, Gemara nas uči da ih njihove mane nisu onesposobljavale

(nastavak s 2. stranice) **OU Israel's Torah Tidbits: Alija po alija**

za rad kao što što je to bio slučaj kod *kohena*. Nasuprot tome, *kohena* nedostaci mogu učiniti nesposobnim za služenje, ali dob nije presudna. Očito, mladi *kohen* može služiti, ali mladi levit ne.

Š'liši - treća alijsa - 14 p'sukim - 9,1-14

B-g je govorio s Mošecom u Sinajskoj pustinji tijekom nisana druge godine od Izlaska. Zapovijedio mu je (podsjetio ga) da kaže narodu da prinese *korban Pesah*. Tora bilježi da je poslijepodne 14. nisana uistinu po prvi puta bio prinesen godišnji *korban Pesah*, kao što je bilo zapovijedeno.

[Ova epizoda s *Pesah šeni* dogodila se prije brojanja naroda, kao što je zapisano u prvom odlomku Bamidbara. Ovo nije smješteno na početak knjige jer je sramota za Izraelski narod što su (što smo) prinijeli svega jedan *korban Pesah* za čitavo vrijeme boravka u Pustinji.]

Potom nam Tora kaže da je bilo ljudi koji su bili nečisti, te tako nisu mogli uzeti udjela u *korban Pesahu*. Oni su pristupili Mošeu i požalili se da nije u redu da se oni ne mogu pridružiti ovoj *micvi* s ostatkom naroda.

Moše zazove B-ga da odgovori na njihovu "pritužbu".

[Važno je razumjeti da su zakoni o *Pesah šeni* dio izvorne *Tore miSinaj*. Međutim, oni nisu bili otkriveni narodu sve do ovog trenutka.]

Osoba koja je "tame" ili daleko od *Mikdaša*, te nije u mogućnosti prinijeti *korban Pesah*, prinijet će svoj *korban Pesah* poslijepodne 14. ijara, i pojesti ga te noći s macesom i *marorom*. Ništa od njega ne smije preostati do jutra, i niti jedna kost ne smije biti slomljena. Svi propisi *korban Pesaha* primjenjuju se na *Pesah šeni* (zapravo postoje razlike u vezi perifernih detalja, no sami *korbanot* su jednaki). Namjerno ne prinijeti *korban Pesah* kažnjava se "karetom" (ekskomunikacijom).

Zapazite: Iako Tora spominje dva konkretna "izgovora" za ne prinošenje *korban Pesaha*, svatko tko nije prinio *korban Pesah* iz bilo kojeg razloga - uključujući i onoga koji namjerno nije prinio - ispunjava uvjete i obavezan je prinijeti *Pesah šeni*.

Tora još jednom naglašava da je jedan zakon za onoga koji je rođen Židov i za konvertita.

Rambam kaže da dječak ili djevojčica koji dođu u doba za *micvot* poslije Pesaha, a prije *Pesah šeni*, ne bi trebali sudjelovati u prvom Pesahu (kao dijete), nego prinijeti *Pesah šeni* (kao odrasle osobe po halahi). Međutim, ukoliko su jeli *Pesah Rišon*, onda ne prinosu *Pesah šeni*.

Nežidovu koji konvertira između dva Pesaha, neće biti dopušteno da jede od prvog Pesaha. On će donijeti *Pesah šeni* kao (novi) Židov.

Žena je obavezna imati *korban Pesah* (prvi, na 14. nisana), jednako kao i muškarac. Makar je on vremenski određen, on je dio paketa *micvot* Pesaha, koji uključuje zabranu *hameca*, i ovdje se radi o **skupu** *micvot* koji se nalazi u središtu Židovskog života - "sve" je povezano s *J'ci'at Micrajim* - i žene su obavezne.

Pesah šeni je drugačiji. On je više "klasična" vremenski vezana pozitivna *micva*, te su je žene oslobođene. Međutim, žena koja želi prinijeti *Pesah šeni* (naravno, ukoliko postoje okolnosti za *Pesah šeni*), može to učiniti, pa će *kohanim* u *Bet HaMikdašu* učiniti *Pesah šeni* za ženu ili žene. Ali ne na šabat. Tada, ona mora biti dio *habure* koja uključuje muškarca. To je stoga što neoba-

(nastavak s 3. stranice) **OU Israel's Torah Tidbits: Alija po alijs**

vezni *korban* ne može staviti po strani šabat; jedino obavezni to može učiniti.

R'vi'i - četvrta alijs - 19 p'sukim - 9,15-10,10

Od dana kada je *Miškan* bio podignut, pokrivaio ga je nebeski Oblak tijekom dana i oblak od vatre noću. Jedino kada bi se oblak podigao narod bi putovao. A kada je olak počivao, narod bi se utaborio. Događilo bi se ponekad da bi narod kreuo na putovanje nekoliko sati nakon što se utaborio; a ponekad su ostajali danima, mjesecima pa i godinama. Po B-žjoj zapovijedi narod bi se utaborio i po B-žjoj zapovijedi narod bi putovao.

Pasuk (9,18) kaže: "*Al pi Hašem* (po riječi B-žjoj) izraelski će narod putovati, i po riječi B-žjoj oni će se utaboriti." *Šla"h Hakadoš* piše da je to ishodište ideje da čovjek treba koristiti fraze *Im jirce Hašem, Baruh Hašem, B'ezrat Hašem*, i slične kada god govori o tome da će nešto učiniti. Naša putovanja i svaka aktivnost također trebaju biti *Al pi Hašem*.

B-g je zapovijedio Mošeu da načini dvije srebrne trube koje će se koristiti za sazivanje naroda (ili njihovih vođa), i za davanje znaka za pokret. *T'kija* oglašavanje s dvije trube bio je poziv da se svi okupe pred Mošeu. *T'kija* jednom trubom je bio poziv vođama naroda. *T'ru'a* oglašavanje označavalo je da treba krenuti na putovanje - jedna *t'ru'a* za svaki tabor (od po tri plemena). *Kohanim* su zaduženi za

micvu oglašavanja trubom kada je to predviđeno.

Gore spomenute svrhe truba važile su samo za naraštaj u pustinji, no *micva* za buduće generacije u vezi trubljenja kaže ovako:

Kada narod uđe u Zemlju Izrael, trube će se upotrebljavati u vrijeme nevolje i u svečanim prigodama tijekom hramske službe.

Postoji rasprava među autoritetima da li se ova *micva* (ili neki njen dio) danas primjenjuje. Naime, srebrne trube su načinjene, i povremeno se koriste i u naše vrijeme (u kriznim trenucima) - u skladu s mišljenjem koje se slaže s time - i spremne su da budu u potpunosti aktivirane za treći *Bejt HaMikdaš*. Neka bismo uskoro čuli njihov radosni zvuk.

Hamiši - peta alijs - 24 p'sukim - 10,11-34

Dvadesetog ijara godine nakon Izlaska, Oblak se podigao s *Miškana*. Narod Izraela putovao je Sinajskom pustinjom i Oblak je počnuo u pustinji Paran. Prvi na redu da krenu na putovanje bio je "zastavni tabor" Jehude kojeg su sačinjavala plemena Jehuda, Jisahar i Zevulun. *Miškan* je bio rastavljen i levijevske obitelji Geršona i M'rarija išle su za njime u svojim prekrivenim, natovarenim kolima. Zatim je išla skupina koju su činili Reuven, Šimon i Gad. Potom je slijedila levijevska obitelj K'hata noseći sveto posuđe. Iza njih su došli Efraim, Menaše, Binjamin za kojima su slijedili Dan, Ašer i Naftali koji su "zaokruživali tabor".

(Ovaj opis putovanja podudara se s

običnim čitanjem teksta i jednim od talmudskih mišljenja o ovoj temi.)

Moše obavještava svog punca Jitroa o planu putovanja Izraela, te ga poziva da se pridruži. Jitro otklanja taj poziv i vraća se u svoju postojbinu.

Narod putuje od Sinaja 3 dana, a pred njime ide *aron* koji je tražio, recimo to tako, mjesto na kojem će se odmoriti. B-žji je Oblak pratio i štitio narod.

U ovom trenutku u Tori, mi smo 13 mjeseci izvan Egipta i ni narod niti Moše Rabeinu nisu još učinili ono što je kasnije prouzročilo da im bude zabranjen ulazak u *Erec Jisrael*. Nakon što Moše razgovara s Jitrom, trebalo je uslijediti trodnevno putovanje (sabijeno u jedan dan) da nas **zajedno** s Mošeuom dovede u zemlju Izrael.

Tada smo mi krenuli upropaštavati stvar.

Šiši- šesta alijs - 31 p'sukim - 10,35-11,29

Dva naročita *p'sukim* o kretanju i počivanju *arona* citiraju se u našoj molitvi kada se Tora vadi i vraća u Sveti ormar. U svitku Tore ovaj odlomak od 2 retka je okružen slovima "*nun*" pisanim naopako. Ovo služi da "podijeli knjigu Ba-Midbar u zasebne knjige". Raši ukazuje da ovaj odlomak zapravo ne pripada ovdje, te neobične "pisarske zagrade" naznačuju njegov neprirodni smještaj.

Iza toga slijedi naredni "mračni period" u ranoj povijesti naroda - prigovaranje. Narod se žali, te biva

(nastavak s 4. stranice) **OU Israel's Torah Tidbits: Alija po alija**

kažnjen. Žale se na manu i traže meso. S velikom *hucpom* sjećaju se riba i druge "fine hrane" koju su jeli u Egiptu. I omalovažili predivnu, čudesnu prehranu od B-ga.

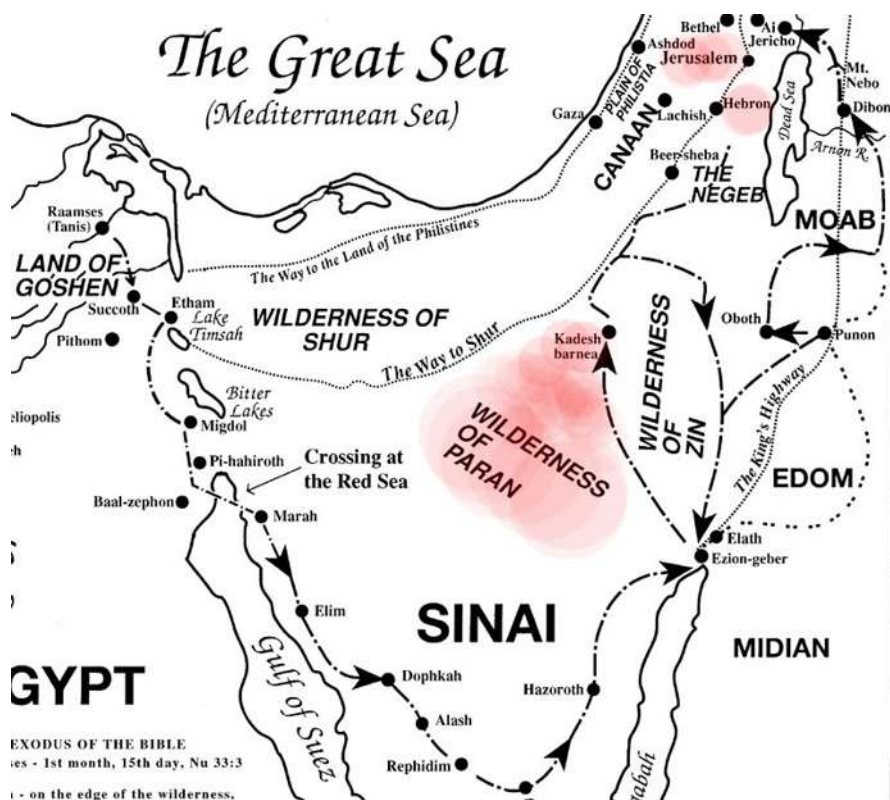
Čak se i Moše Rabeinu požalio na B-žji gnjev na narod, te iznio svoje poteškoće u samostalnom upravljanju narodom. Moše također pita gdje bi mogao nabaviti dovoljno mesa da zadovolji zahtjeve naroda.

B-g kaže Mošeu da sakupi 70 starješina koji će mu pomoći olakšati breme vodstva. B-g će u njih udahnuti božansku spoznaju tako da ih Moše neće morati voditi potpuno sam.

Narodu B-g obećaje meso (prepelice) koje će sletjeti u jako velikom broju tijekom duljeg vremenskog razdoblja (mjesec dana) sve dok ljudima ne "pozli od njih". Moše izrazi sumnju u to kako se toliko brojno mnoštvo može ovako nahraniti. B-g kori Mošea zbog njegove sumnje. Moše govori narodu i okuplja starješine koji primaju dar proricanja od B-ga.

Dvojica od ovih "novih proroka" (Eldad i Medad) ostali su u taboru i proricali među narodom. (Komentari nam kažu da su oni proricali Mošeovu smrt i Jehošuin uspon na čelno mjesto.) Jehošua, koji štiti svog mentora Mošea, traži ga da ih kazni. Moše uvjerava Jehošuu da je B-žja volja da oni prorokuju.

Otpriblike 18 puta u Tanahu piše "I B-g se razljuti na..." *Jisrael* ili *Bnei Jisrael*, ili Njegov narod. Kada se narod žalio na manu, itd. Tora kaže

Vajihar af Hašem m'od, B-g se jako razgnjevi. Zašto? Kedushat Levi objašnjava da obično, kada bi se B-g razljutio na narod, Moše bi stao u njihovu obranu i uvjerio B-ga, nazovimo to tako, da ih ne kazni. Ovaj puta, Tora kaže da je "u Mošeovim očima ovo bilo loše". Mošea Rabeinu narod je uzrujao više nego obično. To je B-ga "razgnjevalo" još više.

Š'vi'i - sedma aliya - 23 p'sukim - 11,30-12,16

Moše i starješine okupile su narod. B-g šalje prepelice, kao što je i obećao, nošene božanskim vjetrom. Namaklo ih se ogroman broj. Narod provodi dan i noć sakupljajući prepelice. Tek što su počeli jesti B-žji se gnjev pokazao u pogubnoj nevolji koja je udarila na narod.

To je mjesto postalo poznato pod

nazivom *kiivot ha'ta'ava*, jer tamo su "oni koji su se žalili" bili pokopani.

Miriam kritički govori protiv Mošea i Aharona, omalovažavajući Mošeov jedinstveni status među prorocima i narodom. B-g ih kori i jasno kaže koliko je Moše jedinstven među svim prorocima, iz prošlosti i budućnosti. Na Miriam udara *cora'at*. Moše iznosi kratku ali rječitu molitvu za svoju sestru. Narod odgodi svoje putovanja na tjedan dana zbog Miriamine izolacije. (81 godinu ranije, Miriam je stajala uz Nil pazeći i štiteći svog malog brata Mošea u košarici. "Uzvratanje na njenu dobrotu" je ova sedmodnevna odgoda. Mišna ističe da se dobra djela tako nagrađuju.)

Narod potom ide prema Paranskoj pustinji. Tri završna 3 p'sukim ponovo se čitaju za Maftir. ■

Rav Kook:

Jedinstvenost Mošeova proroštva

Odvajanje od Cipore

„Mirjam i Aron govorili su protiv Mošea zbog tamnolute žene kojom se oženio.“ (Brojevi 12,1)

Koja je bila njihova žalba protiv Mošea? Rabinski komentari objašnjavaju da su oni bili uzrujani zbog činjenice da se Moše odvojio od svoje tamnolute žene Cipore, Jitrove kćeri. Mirjam i Aron bili su sposobni primiti proroštvo i bez celibata. Zašto je Moše osjećao da se treba odvojiti od svoje žene?

To odvajanje bilo je zapravo Mošeova ideja, B-g mu to nije zapovjedio. Talmud objašnjava da je tu odluku Moše donio nakon što je svjedočio B-žjem otkrivenju židovskom narodu na brdu Sinaj. Moše je razmišljao:

„Šehina se obratila cijelom Izraelu u samo jednoj prigodi i u točno određeno vrijeme. Pa ipak, Tora je upozorila Izraelce na Sinaju, „Ne približavajte se ženi.“ Svakako da tada ja, kome se Šehina obraća čitavo vrijeme, moram učiniti to isto.“ (Šabat 87a)

Mudraci primjećuju da je Mošeovo razmišljanje bilo ispravno te da

je B-g odobrio njegovu odluku. Kao dokaz za to uzimaju stihove u kojima B-g, nakon objave na Sinaju kaže Izraelcima, „Vratite se u svoje šatore“ (možemo čitati i kao: vratite se svojim obiteljima). No, Mošeu kaže: „Ti, međutim, ostani ovdje sa Mnom“ (Pnz 5,27-28).

Zašto je to odvajanje nešto do čega je Moše sam trebao doći? I zašto je Moše jedini prorok koji se trebao odvojiti od svoje žene?

Božanska perspektiva

Unatoč veličini ljudske duše, mi smo ograničeni svojim vlastitim brigama i problemima. U usporedbi sa svjetlom Šehine – sjajnim svjetlom koje obasjava sve svjetove i sve što se u njima nalazi – naši privatni životi su kao plamićak svijeće na jarcom suncu. Svemir odiše svetošću – u svoj svojoj transformaciji i napretku, u svim svojim fizičkim i duhovnim putevima. Sve njegove visine i dubine su svete, sve je to B-žje blago.

Kako bi postigao tu višu perspektivu, prorok se mora osloboditi svog uskog vidokruga. Uzvišeno znanje mora biti pažljivo čuvano od utjecaja

ja koji proroku pozornost odvlače na privatni krug njegove obitelji.

Moše, vjerni pastir, ne može ni na trenutak biti posvećen ograničenom okviru svog privatnog života. Njegov cijeli svijet je B-žji svemir u kojem je sve sveto.

Moše je shvatio da se mora odvojiti od stvari koje se tiču njegovog privatnog postojanja. Iz B-žje perspektive sve je sveto pa nema potrebe za takvim mjerama. Međutim, za Mošea, to je bilo temeljno. To mu je omogućilo da se uzdigne do više perspektive. Odvajanje od njegove obitelji dozvolilo je njegovoj duši neprestano zajedništvo sa Dušom svih svjetova te mu je omogućilo da postigne svoju jedinstvenu proročku viziju.

Neprekidno svjetlo Mošeove vizije

Što je to bilo toliko posebno u Mošeovom proroštvu da se on, za razliku od ostalih proroka, morao odvojiti od svog privatnog života? Možemo upotrijebiti usporedbu sa svjetlošću kako bismo objasnili kvalitativnu razliku između Mošeovog proroštva i proroštva svih drugih proroka.

(nastavak s 6. stranice) **Rav Kook: Jedinostvenost Mošeova proroštva**

Zamislite da živite u mračnom svijetu gdje je jedini izvor svjetla onaj koji povremeno proizvede munja. Bilo bi nemoguće u takvom mračnom svijetu identificirati svoje okruženje. Čak i kada bi se munje ponavljale, nedostatak konstantne svjetlosti tu bi vrstu svjetlosti učinio nedovoljnom. Međutim, ako bi munje sijevale izuzetno često – poput jarkog svjetla koje blješti u vrlo kratkim razmacima – ta bi svjetlost postala neprekidan izvor svjetlosti.

Ovu usporedbu možemo primijeniti na duhovno prosvjetljenje. Nitko ne može istinski shvatiti uzvišenu stvarnost, njenu svetost i vječnu moralnost, vladavinu pravde i utjecaj onog uzvišenog, bez svjetlosti neprekidnog proroštva.

Obično proroštvo je poput povremene svjetlosti munje. Jedino Tora, Mošeovo proroštvo, je svjetlost koja neprestano zrači. Kroz to konstantno svjetlo možemo spoznati istinu o unutarnjoj srži svijeta te svoje živote uskladiti s time.

Veliki snovi

Za razliku od jasnoće Mošeovog proroštva, ostala proroštva dolaze kroz vizije i snove:

„Ako se među vama pojavi B-žji prorok, Ja ću mu se obznaniti u viziji, govorit ću mu u snu.“ (Brojevi 12,6)

Zašto snovi?

Rav Kook piše da snovi imaju važnu funkciju u svijetu. Veliki snovi su temelj svemira. Snovi postoje na mnogim razinama. Postoje proročki snovi proroka i svjesni snovi pjesnika. Postoje idealistički snovi veli-

kih vizionara boljeg svijeta, postoje i nacionalni snovi o izbjavljenju – „Kada B-g bude vraćao zarobljenike Ciona, bit će nam kao da sanjamo“ (Ps. 126,1).

Naravno, ne spadaju svi snovi u kategoriju velikih snova. Većina je snova beskorisna, kao što je rečeno, „Snovi govore lažno“ (Zaharija 10,2). Što određuje je li san beznačajan ili proročki?

Pravi snovi i lažni snovi

Oni koji su istinski B-žji sluge, svoje težnje usmjeravaju ka poboljšanju svijeta. Kada su nečije misli i djela posvećeni usavršavanju svega stvorenog, tada će i njegova mašta biti stimulirana stvarima koje se tiču univerzalne realnosti. Snovi takvih pojedinaca često će biti od velike važnosti. Njihovi su snovi povezani sa unutarnjom istinom stvarnosti, sa njenom prošlosti, sadašnjosti i budućnosti.

No, ljudi koji su zaokupljeni svojim privatnim brigama bit će ograničeni – baš kao i njihove misli i djela – na osobne potrebe. Kakva velika istina bi mogla biti otkrivena u mislima onog tko nikako ne uspijeva uzdići svoje misli i želje sa sebe samoga?

Mudraci tu ideju objašnjavaju tu-maćeći da anđeli donose proročke snove, a demoni donose lažne snove (Berahot 55b). Što to znači? Anđeli su konstantne sile u svemiru, određene da usavršavaju svijet. Pravi snovi povezani su sa tim pozitivnim

silama. S druge strane, demoni su sile ukorijenjene u osobnim željama pa su tako i lažni snovi rezultati fantazija o takvim osobnim željama.

Prava stvarnost snova

Kako bi izgledao svijet bez snova? Život koji je uronjen samo u materijalizam je prazan i grub. Nedostaje mu inspiracija širokih horizonata, poput ptice sputanih krila, takav se život ne može uzdignuti iznad gorke stvarnosti sadašnjeg trenutka. Jedino kroz snagu snova mi se možemo osloboditi tih ograničenja.

Neki se suludo ponose time što su 'realisti.' Oni inzistiraju na tome da u obzir uzimamo samo sadašnje stanje svijeta – samo djelić pogleda na stvarnost. Zapravo, naši snovi nas oslobađaju tih ograničenja trenutne realnosti. Naši snovi otkrivaju unutarnju istinu svemira.

Kada se ta buduća stvarnost otkriva, mi stječemo jasniju viziju. Naša percepcija se počinje približavati jasnoj viziji Mošea s kojim je B-g govorio „licem u lice, u viziji bez zagonetki, tako da je mogao vidjeti B-žju priliku“ (Brojevi 12,8). ■

Prevela Anja Grabar

Rabbi Berel Wein:

Čega se sjećamo

Tora nam ističe da je dan Roš hašana dan sjećanja i pamćenja. Nebesa se mogu prisjetiti svega i svakoga; ljudska bića ne pamte toliko dobro. Ljudsko je pamćenje selektivno, proizvoljno, i mnogo puta, ako ne i najčešće, manjkavo i uistinu do određene mjere netočno.

Često su mi ljudi rekli kako su me čuli da sam rekao ovo i ono na nekom javnom predavanju, a ja se uopće ne sjećam da sam javno izrekao tako besmisleni rečenicu. Moje pamćenje često izdaje i griješi onda kada ga najviše zatrebam. No i sluh mojih slušatelja često je puta oslabljen. Ljudi često čuju ono što pozele čuti, čak i ako govornik nikada zapravo nije izgovorio te riječi.

Sve je to dio našeg ljudskog stanja, naših slabosti i naše smrtne prirode. I uistinu je fantastično i stvarno je predivan doživljaj na Roš hašana

susresti se sa savršenim pamćenjem Nebesa i njihove sposobnosti potpunog prisjećanja.

Ne samo da se dovode u sjećanje i budu suđena sva naša djela i riječi, misli i namjere, već ih se prisjeća objektivno i pošteno, bez ikakve osobne predrasude ili pristranosti. To Roš hašanu čini "Danom sjeća-

nja." Ima ljudskih bića koja su blagoslovena silnom moći pamćenja. No, čak i oni čine greške. Majmonides, jedan od velikih genija pamćenja svih vremena, priznao je da se jednom nije odmah mogao prisjetiti izvora u Talmudu koji bi opravdao odluku koju je iznio u svom monumentalnom djelu, Mišne Tora. Ako

(nastavak s 8. stranice) **Rabbi Berel Wein: Čega se sjećamo**

je on zaboravio, kako drugi neće? Jedino Nebesa nisu opterećena zaboravnošću.

Ovo nas dovodi do temeljnog pitanja u vezi našeg pamćenja...što mi izabiremo da zapamtimo, a što sublimiramo i odabiremo da zaboravimo? Tora nas mnogo puta upućuje da ne zaboravljamo osnovna načela Židovskog života - B-ga i objavu Tore na Sinaju, izlazak iz Egipta, grijeh klevetanja i ogovaranja, svetost šabata, trajno neprijateljstvo Amaleka i velikog dijela nežidovskog svijeta prema Izraelskom narodu, i konačno sklonost Židova još od vremena Sinajske pustinje pa do danas da razgnevi B-ga povlačeći se od obaveza i obećanja sklopljenih savezom.

Mi smo odabrali pamtititi manje važne stvari u životu - nesmotrene izjave i osjećaje omalovažavanja, nevažne statistike i pogrešna mišljenja, povrijeđena ega i zavist prema drugima i onome što su postigli - i ustupili im mjesto elementarnih sjećanja koja bi trebala upravljati našim životima kao što je gore spomenuto, a njih odbacili u kantu zaborava.

Roš hašana zahtijeva sračunavanje našeg pamćenja i našeg zaboravljanja. Prorok je još davno objavio da je Izrael bio nevjeran jer su "Mene (B-ga) zaboravili." Jedino zaborav rađa ignoriranje našeg naslijeđa,

vjere i sebe samih. Upravo to ignoriranje stvara klimu grijeha i asimilacije, sekularizma i naslija, pohlepe i škrtosti koja prijete samom našem opstanku kao naroda i države. Jao onima koji se više ne sjećaju, jer ako se ne sjećaju svoje prošlosti, budućnost im je osuđena na propast!

Na Roš hašanu čitamo u uzvišenim molitvama toga dana da na Nebesima postoji, nazovimo to tako, knjiga uspomena - sjećanja. I u toj knjizi, svatko, baš svatko od nas, ima svoju stranicu koja je posvećenu njegovim postupcima i ponašanju na ovoj zemlji. I ne samo to, na toj se stranici pojavljuje i naš potpis i pečat, koji potvrđuje istinitost onoga što je tamo zapisano. Ta nas stranica podsjeća na ono što smo zaboravili, bez obzira jesmo li to zaboravili namjerno ili ne.

Na kraju, naše istinske i točne

moći sjećanja, bivaju vraćene našim dušama nakon što napustimo ovu zemlju. I, kao što nam molitva kaže, stranica doslovno sama govori, objavljujući događaje i zbivanja koja su na njoj pobrojani. Tako je konačni dan suda, upravo onako kao što je Roš hašana dan suda ovdje na zemlji, dan sjećanja i spominjanja.

Sjećanje je istinski katalizator za naše pokajanje i poboljšanje samoga sebe. Rečeno današnjim rječnikom, Roš hašana treba poslužiti kao vlastiti konačni "selfie." Jer ovo obilježje vlastitog pojavljivanja odraz je naše fascinacije sjećanjem i spoznavanjem samih sebe, duboko i istinski. Na taj dan na koji se u Nebesima sjeća svega, mi bismo se na zemlji također trebali potruditi prisjetiti svojih postupaka, držanja i ponašanja u prošlosti.

Šabat šalom ■

Rabbi Yissocher Frand:

Previše slobode prijetnja je miru

Šuva Hašem: Molitva za mir

Nekoliko stihova iz ovojtedne *parše* dobro su nam poznati: „Kada bi Kovčeg putovao, Moše bi rekao, 'Ustani, Hašem, neka se Tvoji neprijatelji rasprše i neka oni koji Te mrze pobjegnu pred Tobom.' A kada bi se Kovčeg zaustavio, on bi rekao 'Prebivaj u miru, Hašem, među nebrojenim tisućama Izraelaca.'“ (*Bamidbar* 10,35-36) Kada bi židovski narod krenuo na put i kada bi Kovčeg Saveza – centralni dio *Miškana* – krenuo na putovanje, ljudi bi izgovarali molitvu u kojoj traže od B-ga da ih zaštiti i rasprši njihove neprijatelje.

To je iznimno prikladna i logična molitva za takva vremena. Ponekad, kad bi *Klal Jisrael* putovao pustinjom, njihovi bi ih neprijatelji napali. Prvi takav slučaj bio je napad Amalečana u Refidimu (*Šemot*

17,8-13). Mnogi narodi mrzili su Svemogućeg i mrzili su Njegov narod. Kada god bi oni putovali, to je bilo neprijateljsko okruženje i stoga je molitva 'Ustani, Hašem, i neka Tvoji neprijatelji budu raspršeni' bila prikladna molitva svaki puta kada bi tabor Izraelaca krenuo na put.

Kada je *Klal Jisrael* stigao do mjesta na kojem će se utaboriti i odmoriti, Moše Rabeinu izgovarao je drugu molitvu: *Šuva Hašem rivevos alfei Jisrael*. Jednostavni prijevod ove molitve glasi „Vrati se, Hašem, nebrojenim tisućama Izraelaca.“ Prvo pitanje koje se postavlja jest zbog čega je ova molitva bila potrebna? Oni su se utaborili. Stigli su do sigurnog mjesta. Kakve potrebe ima za molitvom *Šuva Hašem rivevos alfei Jisrael*? Vežano uz *Šuva Hašem*, Raši piše sljedeće: Menahem (ben Saruk) (Španjolska, 920-980) preveo je riječ

šuva kao riječ koja izražava mir, kao u stihu „*b'šuva v'nahas tivašajun*“ (U miru i spokoju bit ćeš spašen) (*Ješaja* 30,15).

Bez ovog Rašija, kada bih postavio pitanje, „Što znači *šuva Hašem*?“ vjerojatno bi većina ljudi odgovorila da to znači „Vrati se, Hašem“. To znači, do sada smo putovali, a sada Hašem, vrati se. Takvo tumačenje daje Targum Onkelos (*tuv Hašem*) i isto takvo tumačenje daje Targum Jonatan ben Uziel (*tuv k'don meimre d'Hašem...*). Jednostavni prijevod izvlači riječ *šuva* iz riječi *šuv* što znači povratak. Međutim, Raši daje drugačije tumačenje koje se temelji na španjolskom stručnjaku za gramatiku iz 10. stoljeća kojeg Raši nekoliko puta citira. On riječ *šuva* prevodi kao riječ koja ima konotaciju *mirgo-ah* što znači mir i spokoj. Raši citira stih iz *Ješaje* koji ima tu istu konotaciju.

Pogledao sam dva autentična engleska prijevoda *Humaša* i vidio dva različita tumačenja. Samson Raphael Hirsch u svom prijevodu *Humaša* prevodi molitvu *Šuva* kao „Vrati se kući ponovo, Hašem“. To je u skladu sa Targum Onkelosom i Targum Jonatanom i to je vjerojatno najuobičajeniji prijevod. Međutim, ArtScrollov *Humaš* slijedi Rašijev prijevod koji glasi „Prebivaj u miru, Hašem.“

Zašto Raši uzima taj pristup pri prevođenju ovog izraza i koje je pravo značenje tog „u miru i spo-

(nastavak s 10. stranice) **Rabbi Yissocher Frand: Previše slobode prijetnja je miru**

koju“?

Vidio sam zanimljivo tumačenje u *sefer Ikvei Erev*: Kada su ljudi zauzeti važnim stvarima, oni su većinu vremena previše zauzeti da bi ulazili u rasprave i svađe. Toliko su zauzeti onim što trebaju učiniti da nemaju vremena za rasprave i svađe. Kada su Židovi putovali, jedina stvar o kojoj su brinuli bili su njihovi neprijatelji. Stoga je u to vrijeme prikladna molitva bila „Neka Tvoji neprijatelji budu raspršeni“. Međutim, kada bi se ulogorili, imali su idiličnu situaciju koju nitko od nas vjerojatno nije doživio: Nisu morali zarađivati za život! Što su onda trebali raditi? Njihova se odjeća nije trošila, svakog jutra čekala ih je mana koju su samo trebali sakupiti; bili su u potpunosti zbrinuti. Nisu trebali raditi ništa. To je bila naizgled utopijski mirna situacija. Nema poreza, nema prometa, nema stresa, ništa od toga! Što bi moglo biti bolje od takve situacije?

U takvom scenariju – kada ljudi ne moraju raditi apsolutno ništa – oni postaju nespokojni i počinju biti čangrizavi jedni prema drugima. Zato je Moše, kada je Kovčeg Saveza počnuo, molio molitvu *Šuva Hašem* – sa konotacijom *mirgo-aha, mira*.

Tu sam istinu naučio prije nekoliko godina i bio mi je potreban velik dio mog života kao odrasle osobe kako bih ju razumio: Možda ta ideja zvuči nelogično i protivno intuiciji, ali godišnji odmori su grozna stvar. Ne znam koliko ljudi to primjećuje, ali kada čovjek ima raspored – mora ustati u određeno vrijeme i mora biti negdje u određeno vrijeme, kada je većinu dana okupiran onime što mora učiniti – sve je u redu. Međutim, kada čovjek ujutro ustane i naizgled nema što činiti, on postaje nemiran, svadljiv, čangrizav i iritantan. Zašto? Upravo zato što nema što raditi. Kada čovjek ima previše slobodnog vremena,

to nije nimalo idilična situacija.

To se odnosi na godišnje odmore, a koliko se tek onda više to odnosi na umirovljenje. *Baruh Hašem*, mi smo zajednica koja ima što činiti nakon umirovljenja. Vrijeme kojeg nismo imali dok smo bili zaposleni sada možemo koristiti kako bismo svakodnevno učili *dafjomi*, halahu, tjedne *parše* – mnogo je toga što možemo činiti. Međutim, prosječni zaposleni čovjek većinu svog života samo radi. Kada se umirovi, on izluđuje svoju ženu. Nema ništa za raditi. Koliko puta čovjek može pročitati jedne novine? To je fenomen. Svi pišu o tome. Muškarci koji se umirove nađu se u situaciji u kojoj ne znaju što bi radili pa počnu izluđivati svoje žene.

Zapravo, Avos D'Rabi Nassan spominje taj koncept: „Ako čovjek nema ništa za činiti, već samo dokono sjedi, on postaje depresivan, zdravlje mu opada i na kraju on napušta ovaj svijet.“

Budući da su Izraelci bili u pustinji, oni nisu trebali ići na posao. Naravno, oni su tek primili Toru pa su svoje vrijeme mogli koristiti za učenje Tore, no ne vjerujem da bi svi izdržali puno radno vrijeme učenja. Stoga je ustaljena posebna molitva: Kada se utaborimo, *Šuva Hašem, rivevos alfei Jisrael*: Podari mir, Hašem, nebrojenim tisućama Izraelaca. ■

Prevela Anja Grabar

Rabbi Shaul Rosenblatt:

Zašto bismo trebali biti vegetarijanci

Ovo tjedna *parša* govori o mističnim moćima Kovčega Saveza da rasprši i uništi neprijatelje židovskog naroda. Talmud kaže da je Kovčeg sakrio kralj Jošija prije babilonskog ropstva te da od tada nije viđen. Mnoštvo pećina i tunela ispod Brda Hrama možda su pravo mjesto za traženje.

Ostatak *parše* bavi se pretežno mrmljanjem – židovski narod mrmlja zbog mane, zbog nedostatka mesa, vode itd. a kada se više nema ju zašto žaliti – tada mrmljaju bez određenog razloga. Da, bojim se da Židovi koji mrmljaju nisu nov fenomen.

Mana koju je židovski narod jeo u

pustinji imala je okus bilo čega što je čovjek zamislio u tom trenu. Odrezak i krumpir, jaja sa slaninom, kavijar i šampanjac. Štoga god ste poželjeli, to ste i okusili. Međutim, to nije bilo dovoljno dobro Židovima koji su htjeli jesti meso. Željeli su pravu stvar i žestoko su se žalili oko toga. Na kraju, B-g je poslao oluju prepelica kako bi ih nahranio. I jeli su.

Izgleda da bi se ovdje moglo postaviti pitanje ideala vegetarijanstva. B-g originalno nije zamislio da Židovi jedu mesu. Popustio je tek nakon što su oni to zatražili.

Isto vidimo i u knjizi Postanka. Adamu i Evi nije bilo dozvoljeno jesti meso. Bili su vegetarijanci.

Zapravo, meso je dozvoljeno za hranu ljudima tek nakon Potopa, 1500 godina kasnije.

Ne želim da moj tast ostane bez posla (on je ritualni koljač), no kako god okrenuli, izgleda da se jedenje mesa u judaizmu ne smatra idealom.

Razumijem da, iako ljudska bića na neki način imaju moralno 'pravo' jesti životinje jer su ih spasili od potopa, još uvijek u tome postoji barbarski element koji ne priliči uzvišenoj duši. Meso, na nekoj razini, nije hrana za čovjeka.

Međutim, stvar je u ovome. Ja osobno jedem meso i uživam u tome. Evo zašto.

Kada su ljudska bića prvotno stvorena, B-g je za njih imao visoke ambicije – ambicije koje mi ljudi nismo ostvarili. B-g je ponovno imao ideale kada je židovski narod izašao iz Egipta i primio Toru, no mi ponovno nismo uspjeli živjeti po tim idealima. Žalili smo se zbog mane jer su se naši niži instinkti još jednom pokazali nezadrživima. I tako nam je B-g rekao da možemo jesti i meso. Drugim riječima, nema svrhe zavaravati se da smo na nekom duhovnom nivou kada to zapravo nismo.

Tako, iz perspektive Tore, čovjek može izabrati da bude vegetarijanac. Ali to ne znači da je postigao višu duhovnu razinu od nekoga tko jede meso. Vegetarijanstvo može biti odraz više duhovne razine, ali ono nije put do te razine. U ovom razdoblju razvoja čovječanstva, to je jednostavno osobni izbor. Nestrpljivo iščekujem vrijeme u kojem će ljudi doći do takve duhovne razine da će vegetarijanstvo postati obavezno. Do tada, nastavit ću uživati u svojim odrescima i šniclima.

Šabat šalom ■

Prevela Anja Grabar

Rabbi Shaul Youdkevitch, Live Kabbalah:

TJEDNI ZOHAR: BEHA'ALOTHA

Paraša (priča) Behaloteha nas podučava tajne o utiskivanju Svjetla i smisla u svaki vid našega života. Ona se bavi dosizanjem vrhunca, a u istovremeno i opasnošću da ostanemo bez njega. A test je: kako se podići nakon što ste to izgubili.

U ovo doba godine, nakon Šavuota, sve je vezano uz to da sebe duhovno uzdignemo, i stoga se i *paraše Naso* i *BeHa'alotha* nalaze jedna do druge.

Paraša BeHa'alotha otpočinje s odlomkom: "Reče B-g Mojsiju: "Govori Aronu i kaži mu: 'Kad pripremaš (*beha'alotha*) svjetiljke, pazi da svih sedam osvjetljavaju prostor ispred svjetnjaka". Komentatori pitaju zašto Tora kaže "*beha'alotha*" (na hebrejskom podizati), umjesto "kad pališ svijeće"? Zohar, nakon duge rasprave, u kojoj se spominje priča o Izlasku i deseta pošast u Egiptu - smrt svih prvorođenaca, postavlja pitanje: 'Zašto su Izraelci trebali označiti svoje dovratnike krvlju? Je li Stvoritelju stvarno bilo potrebno da oni označe koja kuće njima pripadaju? Zohar daje i odgovor, da bismo probudili nešto u gornjim, duhovnim svjetovima, moramo napraviti neko djelo u fizičkom svijetu.

Zohar objašnjava da je svijet u kojem živimo podijeljen na dva dijela - onaj koji je nama vidljiv i onaj koji nije. Ova dva svijeta postoje istodobno. Međutim, problem je u tome što većina od nas nije svjesna te činjenice i toga da mi posjedujemo dvije dimenzije - tijelo i dušu.

Čovjek je duhovno biće i bit njegova života je da poveže te svjetove: svijet istine (duh) i svijet iluzije (fizički). Do povezivanja dolazi kada povežemo djelo s njegovom namje-

rom, tijelo s dušom. To je ono po čemu se Zohar razlikuje, i što nije slično nekim drugim duhovnim metodama, jer se prema kabali duhovni svijet ne malazi u nebesima nego ovdje na Zemlji. I da bismo to osjetili mi moramo stvoriti duhovnu dimenziju u svakom fizičkom predmetu kojeg koristimo i u svakoj radnji koju poduzmemo.

Svrha stvaranja *micvot* je da povežu te svjetove. Prema Zoharu riječ "*micva*" (na hebrejskom מצוה) ima isti korijen kao "ekipirati, okupiti" (na hebrejskom צוות) i *micvot* su stvorene zato da nam pomognu povezati i udružiti naš fizički svijet s gornjim duhovnim svjetovima, nebo sa zemljom, tijelo s dušom, inače će se čovjek smatrati bezbožnom osobom (na hebrejskom בן בליעל), što znači da nije u stanju uzdići se i povezati s višim svjetovima.

U Židovstvu nas se ocjenjuje prema namjeri koja prati naša djela, inače su ta djela poput tijela bez duše. I to je suština duhovnog uzdizanja samih sebe. Zohar i Talmud podučavaju da Tora ima samo jednu svrhu - ona je lijek protiv nagona prema zlu. Kada učimo Toru i slijedimo tradiciju mi također mora-

mo imati ispravnu namjeru kako bismo se mogli uzdići iz dimenzije egoizma i sebičnosti - mjesta smrti - na dimenziju povezanu s ljubavlju, radošću, srećom i beskonačnosti - Svjetlom stvaranja.

Rabi Ashlag je rekao da je glavna svrha Tore da nas nauči kako da primamo u svrhu dijeljenja. Rabi Akiva je podučavao: da bi netko dosegao tu razinu treba ga uvježbavati u načelu "ljubit ćeš bližnjega svoga", jer kada uspijemo voljeti svog bližnjega kao sebe same, mi se zapravo uspijevamo povezati sa suštinom beskonačnosti i to se naziva uzdizanjem.

Zbog toga Zohar podučava da je Tora dana na dvije ploče u mjesecu sivanu, astrološkom znaku *taumim* (blizanaca) - dvoje koji su jedno, ti i ja, tijelo i duša.

Ovo izdizanje iznad sebičnosti, razdvojenosti, strahova i boli svrha je života. I to je razlog zašto je rečeno: "Kada pripremaš (*beha'alotha*) svjetiljke ...", a ne "kada upališ svjetiljke" - da bi nam se pokazalo da svaki običan čin može postati čaroban i b-žanski. ■

Prevela Tamar Buchwald

Neprocjenljiva vrijednost čistosti, Rabbi Daniel Travi:

Mira radi

B-g reče Avrahamu: "Zašto se Sara nasmijala i rekla:" Mogu li stvarno imati dijete kada sam tako stara?" (Bereshit 18,13)

Zapravo, ovo uopće nisu bile Sarine riječi. Ono što je ona stvarno rekla bilo je: "Moj muž je star", ali kada je B-g Avrahamu "citirao" njezine riječi On mu je kazao da je Sara rekla kako je ona stara. Raši objašnjava da nas to uči da je dopušteno donekle odstupiti od činjenica kako bismo izbjegli da naštetimo odnosima. Međutim, u ovom slučaju je teško razumjeti zašto ove okolnosti predstavljaju bilo kakvu prijetnju dobrom odnosu Avrahama i Sare. Avraham je bio jedan od najpravednijih pojedinaca za koje je svijet znao. Da li bi ga stvarno moglo toliko smetati kad bi saznao da sada, kada mu je devedeset devet godina, njegova supruga misli kako je po-

malo star?

Mogućnost donošenja djece na svijet vrlo je osoban aspekt odnosa muža i supruge. Iako Sara nikada nije namjeravala izreći uvredljivu izjavu, pitanje je toliko osjetljivo da se njezin komentar zapravo mogao pokazati vrlo štetnim za bračni sklad. U takvom slučaju B-g je smatrao prikladnim da prikrije stvarne Sarine riječi od Avrahama.

Važno je napomenuti da je ovo jedini slučaj u Tori gdje nalazimo da je B-g odstupio od činjenica. B-žji pečat je istina, a pečat podrazumijeva apsolutnu dosljednost, bez izuzetaka. Zašto onda ova jedna izjava koja osigurava Saru čini izuzetak od načela istine?

Kod slične teme, mir je od tolikog značaja da je u slučaju *sote* (jedan naročiti skup okolnosti koji zahti-

jeva da se žena podvrgne "testu" bračne vjernosti), ime B-ga izbrisano kako bi se dokazala ženina nedužnost. Budući da se uništenje B-žanskog imena obično smatra ozbiljnim prijestupom, zašto je to opravdano u slučaju *sote*?

Sva su B-žja imena opisi njegovih svojstava. Ona omogućuju čovjeku da uoči Njegovo djelovanje i na taj način se približi B-gu. Ipak, postoji još jedan način razvijanja odnosa s B-gom. Ako između muža i žene postoji sklad onda s njima uistinu prebiva B-žanska Prisutnost. To je razlog zbog kojeg je B-g spreman uništiti Svoj pečat i Ime zbog mira između bračnog para. Iako čovjek može doći vrlo blizu B-gu kroz Njegova imena, sklad u bračnom životu je u najmanju ruku jednako djelotvorno sredstvo kojim se uspostavlja odnos s Njime. ■ *Prevela Tamar*

R. Yossi Katz - Breslov Research Institute:

Tko će prvi?

Jeste li kad čuli da netko kaže: "Nitko ne ide u taj restoran; previše je gužve." Ili, "Nemojte se približavati vodi dok ne naučite plivati". Iako ovo mogu biti zgodne krilatice, što biste rekli nakon što usporedite sljedeća dva stiha?

B-g kaže: "Vratite se k meni i Ja ću se vratiti k vama" (*Malahija 3,7*). Mi odgovaramo: "Vrati se k nama i mi ćemo se vratiti tebi" (*Tužaljke 5,21*). Čini se da se nismo baš razumjeli o tome tko ide prvi. To čak može biti i problematično, s obzirom da mi želimo biti ponovno zajedno s našim Stvoriteljem.

Ovo nije samo teološki problem. To je zapravo naše stalno iskustvo, i nešto što će zauvijek zaustaviti naš duhovni rast ako se s tim ne pomirimo. Slično tome naša *paraša* opisuje izradu i paljenje Menore. B-g kaže Mojsiju da bi Menora trebala biti "iskovana od zlata, od svoje baze do cvijeta" (*Brojevi 8,4*). To je značilo da se Menora morala isklesati iz jednog komada zlata. Ovaj je cijeli proces za Mojsija bio vrlo zbunjujuć, pa se obratio B-gu. B-g je rekao: "Bacite zlato u vatru i pojaviti će se Menora" (*Bamidbar Raba 15,4*).

Kad je u Svetom Hramu došlo

vrijeme da se upali Menora, svjetlo na zapadnoj strani bi čudom još gorjelo od prošle noći. *Kohanim* bi se koristili svjetlom sa zapadne strane da njime upale ostale svjetiljke, i tek potom bi ugasil i ponovo zapalili zapadno svjetlo (*Menahot 86b*).

Cijelu epizodu o Menori je vrlo teško razumjeti. B-g traži da je se izradi na nadljudski način i Mojsije je načelno prisiljen tražiti od B-ga da ju stvori. Zatim, Menora se pali na čudesan način. Pa zašto nas je B-g uopće uključio u to? Zašto jednostavno nije čudom stvorio i zapalio Menoru?

Isto nam se pitanje postavlja i o samom životu. Mi želimo služiti B-gu, želimo stvoriti s Njim čvrsti odnos, ali imamo probleme i u mnogočemu se nalazimo uhvaćeni u škripcu. Želimo vrištati: "Ako je ionako sve od Tebe onda me molim Te izvuci iz ovoga!" Ali B-g na to odgovara: "Vratite se k meni, i Ja ću se vratiti vama". Evo nas, zaglavljenih, u škripcu. Potrebna nam je Njegova pomoć. Bez Njega to nismo u stanju učiniti, pa što On očekuje od nas?

On od nas očekuje da dohvatimo zapadno svjetlo koje je on zapalio i upotrijebimo ga da njime upalimo

ostale svjetiljke. On želi da bacimo zlato u vatru i gledamo kako se pojavljuje Menora. Istina je da On stoji iza stvaranja i svakog našeg iskustva, ali On nam je podario zadaću da dohvatimo plamen i širimo svjetlost, da zgrabimo svoje najdublje, najskrivene želje i izrekemo riječi koje će prenijeti da je svaki aspekt našega života odraz Njegove želje.

Nema proturječja između ovih stihova. Poput zapadnog svjetla B-g je uvijek taj koji započinje, i B-g je taj koji završava. Nama nedostaje unutarnje snage i sile da sami učinimo nešto ili da se stvarno izvučemo iz svojih nevolja, ali to nije ono što B-g očekuje. Njegova jedina želja je da shvatimo svoje nedostatke, poteškoće i probleme, te da ih povežemo s Njime. Da živimo sa svijješću da je sve što doživljavamo prilika da se obratimo Njemu i da iskažemo svoju najdublju žudnju za Njim. I dok se vraćamo Njemu, mi Ga postajemo svjesni, tako da se On istodobno vraća nama. Vratili smo se u jedinstvo s našim Stvoriteljem. Amen.

A gutn Shabbos!

Šabat šalom! ■

Prevela Tamar Buchwald

Biseri hasidske mudrosti

Duše su sišle s višeg svijeta na ovaj naš po ljestvama. I onda su im ljestve izmaknute.

Tišina bez sadržaja može biti dobra.

Govor bez sadržaja je samo

- isprazno blebetanje.

R. Menahem Mendel iz Vorke ■

Nitko nije toliko ovisan o ljudima kao onaj koji trči za priznanjem i slavom.

R. Nahman iz Breslova ■

I sada, od gore pozivaju duše da se vrate natrag. Neke od njih se i ne pomiču, jer kako se uopće moguće popeti bez ljestava. Ima i takvih koje skaču gore i padaju, pa opet skaču i padaju, sve dok se ne umore i ne odustanu.

Ali ima i onih koje, premda znaju da je to nemoguće, ne odustaju. One pokušavaju uvijek iznova, sve dok ih Hašem ne prihvati i ne podigne. ■

R. Menahem Mendel iz Kocka

Da oholost nije spomenuta u Tori, ne bih vjerovao da je takvu osobinu moguće pronaći među ljudima.

Sazdan od materije,

ne mogu si predstaviti ■

na što je čovjek toliko ponosan.

A on – njegov život poput prolazne sjene,

podsjeca na razbijenu grnčariju,

danas živ, sutra mrtav.

R. Levi Jichak iz Berdičeva

Bisere sakupio i preveo Nenad Vasiljević

Sefer Hamicvot Hakacar

Zapovijedi koje se danas mogu poštivati

kako ih je sakupio Hafec Hajim

Pozitivne zapovijedi

29. Pozitivna je zapovijed počiniti od rada na prvi dan tišrija, koji je Roš hašana

kao što Pismo kaže, *u sedmom mjesecu, na prvi dan mjeseca, bit će vam šabat... sveti sabor (Va-jikra 23,24)*. Za njega vrijedi isti zakon kao i za prvi dan Pesaha, što se tiče rada. Po odluci učenjaka, Roš hašana se ima držati dva dana, kako u zemlji Izraelu, tako i van zemlje.

Na snazi je na svakom mjestu, u svako doba, kako za muškarce tako i za žene.

Negativne zapovijedi

43. Negativna je zapovijed ne udariti bilo koga od Židova

Ova opomena proizlazi iz retka, *Četrdeset udaraca bičem može mu dati; ne smije dodati više (D'varim 25,3)*. Jer ovo je nalog da se ne udari bilo koga između Židova: to je *kal va-homer*, zaključak izveden iz manjega na veće: Kada netko ima biti kažnjen bičevanjem, tako da Tora da dozvolu da ga se udari, Pismo zabranjuje da se išta nadoda [udarcima bičem] kada ga se udara. Koliko se to tek više odnosi na druga ljudska bića.

Ako netko udari svoga bližnjeg udarcem kojim nanese ozljedu manju od *p'ruta* (što znači da ga je snažno udario, za što ima obavezu isplatiti *p'ruta* ili više od toga), pošto je postao dužan isplatiti novac, on neće biti bičevan (no svejedno je prekršio zabranu). Čak i ako netko [samo] digne ruku na svog bližnjeg, njega se naziva *zlim*. Međutim, ako netko zada udarac dok nekoga disciplinira ili ga podučava, on nije počinio prekršaj. ■

311

U najkraćim crtama: Paraša Beha'alotha

1. alija: Aharon dobiva uputu da pali Menoru, pa se ponovo razmatra izrada Menore. Mošeu je zapovijeđeno da levite uvede u službu *Miškana*.

2. alija: Leviti su uvedeni u hramsku službu. Razdoblje njihovog služenaj bilo je od 25. do 50. godine života.

3. alija: Bnej Jisroel drže svoj drugi Pesah od izlaska iz Egipta. Oni koji nisu mogli prinijeti pashalno janje u predviđeno vrijeme bili su podučeni zakonima o *Pesahu šejni* – naknadnom Pesahu (mjesec dana nakon Pesaha).

4. alija: Kretanje stupa od oblaka određeno je za znak kada tabor treba podići ili kada treba krenuti na put. Uz znak stupa od oblaka Mošeu je

zapovijeđeno da načini dvije srebrne trublje koje će se upotrebljavati za najavu pokretanja tabora, ili pokrete četa za vrijeme rata.

5. alija: Zabilježen je opis putovanja naroda od Sinajske pustinje. Moše se zbližava s Jisroom koji odbija njegovu ponudu da im se pridruži u *Erec Jisroelu*.

6. alija: Iznose se dva retka o "Kada je kovčeg kretao", a onda se stvari počinju razjašnjavati. Glavni dio ove *alije* opisuje pritužbe naroda na fizičke uvjete njihovog boravka u pustinji. Mana je opisana kao oprečna želja naroda za "pravom hranom". Moše ispoljava svoju frustraciju kao vođa,

a Hašem obećava da će poslati prepelice kako bi utažio želju naroda za mesom. Moše dobiva uputu da uspostavi Sanhedrin da mu pomogne vladati i podučavati narod. Sedamdeset starješina bivaju potvrđeni s nebesa, a Eldad i Mejdad prorokuju o prijenosu vodeće uloge s Mošea na Jehošuu.

7. alija: Prepelice se spuštaju na tabor u tolikom broju da svaki pojedinac nakupi 450 kg mesa. Aharon i Miriam govore *lašon hara* u vezi Mošea, što rezultira time da Hašem potvrđuje Mošea kao Svog istaknutog slugu i proroka. Miriam zadesi *caraat*. ■

U najkraćim crtama: Haftara Beha'alotha

Zeharja 2,14

Ovotjedna haftara donosi proročanstva Zeharije Jehošui, *Kohein gadolu*.

Godine 3390. – 371 pr.n.e, Zerubavel zajedno s Jehošuum predvodi 40.000 Židova natrag u Izrael. Oni započinju gradnju drugog *Bejs Hamikdaša*, no prekinu kada Kir povuče svoje odobrenje. U tom proročanstvu, Zeharija pokazuje Jehošui da bi on mogao biti

dostojan da učini pomirenje za *Bnej Jisroel*, unatoč njegovih vlastitih nedostataka. Dano mu je viđenje o Menori (što je očita veza s našom *paršom*) koje predstavlja konačno očišćenje Židova, i njihovo prihvaćanje od strane drugih naroda.

Manje očita poveznica s našom *paršom* mogao bi biti koncept *tešuve* i njegova povezanost s izvršenjem naše

misije. Onako kako je naraštaj Izlaska imao podvojene osjećaje prema tome tko on jest u odnosu na to tko bi trebao biti, isto su se tako, prilikom izgradnje drugog *Bejs Hamikdaša* i druge Židovske države, Zerubavel i Jehošua borili s realnostima onoga tko su oni bili nasuprot svog pothvata ponovnog oživljavanja duše njihovog naroda. ■

Rabbi dr. Abraham J. Twerski:

Rastimo svakoga dana

Beha'alotha

Ako ja nisam za sebe, tko je za mene
(*Rečenice otaca 1,14*).

Svako ljudsko biće voli odobravanje. Mi po prirodi čeznemo da o sebi čujemo dobre stvari i da se naš osjećaj vlastite vrijednosti potvrdi.

Međutim, kod onih koji su posvećeni ovisni o odobravanju drugih kako bi imali osjećaj vlastite vrijednosti, sasvim je drugačija priča. Jedna će vam ilustracija objasniti u čemu je

razlika. Svima nama je potreban kisik kako bismo živjeli. Zdrava osoba unosi dovoljno kisika udisanjem zraka. Onaj koji ima oštećenje srca ili pluća može imati potrebu za stalnim udisanjem čistog kisika, i svaki prekid može dovesti do teških oštećenja, pa čak i smrti.

U redovnim dnevnim aktivnostima, mi vlastitu afirmaciju uglavnom primamo kroz dva kanala: onime što osobno postizemo, te kroz ljubav, priznanje i uvažavanje koje primamo od obitelji i prijatelja. Zajedno, oni nam pružaju dovoljan

osjećaj vlastite vrijednosti. Za osobu čiji je ego ozbiljno oštećen i koja se osjeća osiromašenom iznutra, to nije dovoljno, pa stalna potreba za vanjskim odobravanjem dovodi u opasnost njezin krhki ego. Čak i prolazni propusti mogu joj biti nepodnošljivi.

Hilel je dobro rekao: „Ako ne gajim dobre osjećaje sam prema sebi, nitko mi to ne može dati,“ što znači da je potpuna ovisnost o vanjskim izvorima za potvrdu vlastite vrijednosti nerealna. Ponuda nikada ne uspijeva zadovoljiti potrebe. ■

Iz domaćeg tiska

PROŠLO JE 50 GODINA

PROŠLO JE 50 GODINA

KAKO JE IZBJEGNUT NUKLEARNI UDAR NA BLISKOM ISTOKU Raskrinkana 'operacija Samson', posljednja tajna Šestodnevnog rata

Jutarnji list, 5.6.2017.

Pred sam početak Šestodnevnog rata, prije pola stoljeća, izraelski znanstvenici završavali su atomsku bombu koju je ta—mošnja vojska planirala detonirati na jednoj od planina na Sinaju u slučaju da Izrael počne gubiti rat, objavio je New York Times.

Tajni plan bio je nazvan 'Samson', a cilj je bio zastrašiti Egipat i susjedne arapske države - Siriju, Irak i Jordan - te isprovocirati mirovne pregovore. 'To je bila zadnja tajna rata 1967. godine', rekao je dr. Avner Cohen, jedan od vodećih povjesničara izraelskog nuklearnog programa.

Izrael je na kraju pobijedio Egipat, Jordan i Siriju toliko

brzo da nije bilo nikakve potrebe za korištenjem nuklearne bombe, a izraelski nuklearni program ostao je tajna koju ta država ni danas javno ne priznaje.

Detalje plana 'Samson' Cohenu je otkrio Itzhak Yaakov, umirovljeni brigadni general izraelske vojske koji je u doba Šestodnevnog rata bio zadužen za nadgledanje razvoja oružja. Yaakov, koji je preminuo 2013., završio je i na sudu zbog svojih razgovora s izraelskim novinarom o nuklearnom programu.

Yaakov je vodio tim komandosa čija bi zadaća bila postaviti bombu na planinu dvadesetak kilometara daleko od egipatskog vojnog kompleksa Abu Ageila na Sinaju. Plan je bio

poslati mali odred padobranaca koji bi privukao pažnju egipatske vojske u pustinjskom području, dok bi tim komandosa pripremio bombu.

Tim bi bio prevezen u dva helikoptera, koji bi postavili bombu i potom uspostavili zapovjedno mjesto u nekom kanjonu. Da su dobili naredbu za detonaciju, bljesak i nuklearna 'gljiva' bili bi vidljivi iz cijelog Sinaja, a možda i do Kaira.

Yaakov je bio u helikopteru koji je proveo izviđanje planine. Iako su se morali vratiti jer je Egipat poslao presretače u njihovom smjeru, ispunili su glavni cilj misije. 'Bili smo vrlo blizu', rekao je Yaakov. 'Vidjeli smo planinu, vidjeli smo da postoji mjesto gdje se možemo skloniti, u jedan kanjon', rekao

je.

Detonaciju bombe zvali su 'Samsonovom opcijom' jer, baš kao što je i biblijski junak srušio krov filistejskog hrama, čime je ubio i njih i sebe, postojala je opasnost da bi eksplozija bombe ubila i Yaakova i njegov tim.

Dr. Cohen, profesor instituta za međunarodne studije Middlebury Montereyu u Kaliforniji, autor je dviju knjiga o izraelskom nuklearnom programu: 'Izrael i bomba', te 'Najgore čuvana tajna'. S Yaakovom se nalazio redovito u godinama prije njegove smrti, i tvrdi kako mu je obećao da će pronaći pravi trenutak za objaviti njegovu priču, koji je došao sada, na 50. obljetnicu rata. ■

Protupožarne zračne snage gasile požar u Izraelu

Večernji list, 5.6.2017.

Posada Protupožarne eskadrile HRZ i PZO-a je danas, u ponedjeljak, 5. lipnja 2017. s protupožarnim avionom Canadair CL-415 gasila požar u blizini grada Bet Guvrin u Državi Izrael.

Dva protupožarna zrakoplova Canadair CL-415 s pripadnicima Protupožarne eskadrile Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane u nedjelju, 4. lipnja odletjeli su na zajedničku obuku sa zračnim snagama Izraela, koja će trajati do 8. lipnja.

Naime, tijekom obuke koju pripadnici Protupožarne eskadrile Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne

obrane provode zajedno s izraelskim snagama, u blizini grada Bet Guvrin u centralnom Izraelu buknuo je požar te su hrvatske zračne snage direktno s vježbe odmah preusmjerene na požarište, priopćili su iz MORH-a.

Zajedničkim naporima hrvatskih i izraelskih zračnih snaga požar je uspješno lokaliziran.

Pripadnici Protupožarne eskadrile HRZ i PZO-a s dva zrakoplova Canadair CL-415, od 4. do 8. lipnja 2017. godine borave u Državi Izrael, gdje sudjeluju u zajedničkoj obuci sa zračnim snagama Države Izrael. Upućeni su u Izrael sukladno Memorandumu o

razumijevanju u području obrane, koji je sklopljen u ožujku 2017. godine.

Hrvatske zračne protupožarne snage upućene su u Izrael sukladno Memorandumu o

razumijevanju u području obrane, koji je ministar obrane Damir Krstičević potpisao zajedno s izraelskim ministrom obrane Avigdorom Liebermanom u ožujku 2017. godine.

Suradnja na području specifične protupožarne obuke potaknuta je s izraelske strane, a nakon efikasnog i uspješnog

gašenja velikih požara u Izraelu krajem prošle godine. Tada su, na poziv Izraelaca u manje od 24 sata u Izrael prebačena dva kanadera s dvostrukim posadama pilota i tehničara i koji su potom desetak dana gasili velike šumske požare na područjima Haife i Mount of Jerusalema. ■